АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хотонт сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2023/97/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор В.Цогжаргал Утас: 9915-8257 Цахим хаяг: Tsogjargalb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2023.02.16 № 69

танай ____________-ны № ____________-т

ХОТОНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
А.ОЮУНАА ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Хотонт сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.
Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Архангай аймгийн Хотонт сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

- Хотонт сумын ЗДТГ-ын нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас туршлага судлах, сургалтад оролцох үйл ажиллагааны зардалд хөрөнгө зарцуулсан;
- Хотонт сумын засаг даргын нөөц хөрөнгөөс нийт 3,539.0 мянган төгрөгийг төрийн хэмнэлтийн хуулийг зөрчиж зарцуулсан;
- Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 42 дугаар тогтоолоор баталсан сумын санхүү албаны даргын албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийг албаны даргад ажил хавсран гүйцэтгүүлэх шийдвэр гарган нэмэгдэл хөлс олгосон байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2-т "Зардал бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг энгийн ойлгомжтой, туушгай, өндөр сахилга баттайгаар зохион байгуулах", 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-т "Хууль тогтоомжид заасна ас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох", 15.1.5 "Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Төрийн албан зөвлөлийн 2019 оны 42 дугаар тогтоол, Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалыг тус тус зөрчсөн ба үнэлгээ

ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

"Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан "Стандарттай Архангай" арга хэмжээний хүрээнд аймгийн Засаг даргын тамгын газар болон төрийн байгууллагуудад Чанарын удирдлагын тогтолцоо (ISO-9001:2015)-г нэвтрүүлнэ" гэсэн зорилтын хүрээнд Хотонт сумын ЗДТГ нь 2022 онд Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO стандартыг нэвтрүүлж эхэлсэн байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 50,000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй "Бурхан багш" бүтээлгэх ажлыг гүйцэтгүүлж тайлант онд 44,998.2 мянган төгрөгийг олгосон бөгөөд авлагын үлдэгдлээр тайлагнасан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 9 үндсэн зорилтын хүрээнд 67 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг сумын Засаг даргаас 92 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийллийг бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**53,492,506.28**	**42,960,334.86**
33	**АВЛАГА**	**0.00**	**44,998,193.00**
335	Бусад авлага	0.00	44,998,193.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	0.00	44,998,193.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**38,492,506.28**	**42,960,334.86**
35100	**Түүхий эд материал**	**10,000,000.00**	**10,000,000.00**
35110	Тусгай зориулалттай материал	10,000,000.00	10,000,000.00
35400	**Хангамжийн материал**	**28,492,506.28**	**32,960,334.86**
35410	Бичиг хэргийн материал	877,775.00	877,775.00
35420	Аж ахуйн материал	27,614,731.28	32,082,559.86
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	**15,000,000.00**	**0.00**
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,572,838,403.17**	**2,216,054,819.83**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**2,572,838,403.17**	**2,171,056,626.83**
39200	**Биет хөрөнгө**	**2,532,828,403.17**	**2,131,046,626.83**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,481,461,457.10	1,210,606,619.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-239,252,053.16	-245,831,855.51
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	214,016,545.00	214,016,545.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-97,599,770.86	-109,810,086.80
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	104,238,326.60	76,539,285.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-55,787,140.04	-36,955,797.90
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	39,916,308.00	31,560,053.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-23,512,127.81	-18,311,426.95
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,572,369,814.00	1,565,694,885.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-463,022,955.66	-556,461,593.71
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**40,010,000.00**	**40,010,000.00**
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	40,010,000.00	40,010,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**2,626,330,909.45**	**2,259,015,154.69**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**2,626,330,909.45**	**2,259,015,154.69**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**2,626,330,909.45**	**2,259,015,154.69**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	543,423,467.37	543,423,467.37
51101	Өмч: төрийн	543,423,467.37	543,423,467.37
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**1,209,650,212.84**	**842,334,458.08**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,209,650,212.84	1,209,650,212.84
51220	Тайлант үеийн үр дүн		-367,315,754.76
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	873,257,229.24	873,257,229.24
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**2,626,330,909.45**	**2,259,015,154.69**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**801,868,071.00**	**592,765,841.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**314,148,817.00**	**98,254,164.00**
120	Нийтлэг татварын бус орлого	314,148,817.00	98,254,164.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	727,700.00	1,106,900.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	727,700.00	1,106,900.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	313,421,117.00	97,147,264.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**487,719,254.00**	**494,511,677.00**
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	11,777,854.00	2,460,177.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,777,854.00	2,460,177.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	475,941,400.00	492,051,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	475,941,400.00	492,051,500.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**575,759,066.16**	**615,931,482.31**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**575,759,066.16**	**615,931,482.31**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**549,415,766.16**	**589,013,275.31**
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	248,508,700.00	256,205,300.00
210101	Үндсэн цалин	248,508,700.00	215,374,751.41
210102	Нэмэгдэл	0.00	33,879,645.99
210104	Урамшуулал	0.00	6,950,902.60
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,548,800.00**	**31,992,000.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,608,300.00	21,744,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,485,200.00	2,561,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,988,100.00	2,049,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	497,000.00	683,253.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,970,200.00	4,952,746.16
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**18,000,000.00**	**21,000,000.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,217,713.00	4,507,776.00
210302	Түлш, халаалт	10,782,287.00	16,492,224.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,877,350.00	39,263,655.00
210401	Бичиг хэрэг	5,420,500.00	5,184,825.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,389,750.00	21,788,230.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,200,000.00	4,475,000.00
210404	Ном, хэвлэл	211,900.00	3,188,640.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,655,200.00	4,626,960.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**4,308,100.00**	**2,469,046.42**
210604	Урсгал засвар	4,308,100.00	2,469,046.42
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,000,000.00**	**2,700,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	2,700,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,091,454.00**	**13,292,997.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,191,454.00	13,053,597.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,100,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	0.00	239,400.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	500,000.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	300,000.00	0.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**203,081,362.16**	**222,090,276.89**

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	82,100,425.00	66,455,850.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,011,000.00	855,500.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	118,969,937.16	154,778,926.89
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**26,343,300.00**	**26,918,207.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**22,115,600.00**	**17,228,900.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	14,728,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	17,615,600.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,500,000.00	2,500,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**4,227,700.00**	**9,689,307.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,227,700.00	9,689,307.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**226,109,004.84**	**-23,165,641.31**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**14,262,717.77**	**344,150,113.45**
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	14,262,717.77	344,150,113.45
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**211,846,287.07**	**-367,315,754.76**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**488,446,954.00**	**495,618,577.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**727,700.00**	**1,106,900.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**727,700.00**	**1,106,900.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**727,700.00**	**1,106,900.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	727,700.00	1,106,900.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**487,719,254.00**	**494,511,677.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**11,777,854.00**	**2,460,177.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,777,854.00	2,460,177.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**475,941,400.00**	**492,051,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	475,941,400.00	492,051,500.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**472,716,629.00**	**450,620,384.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**472,716,629.00**	**450,620,384.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**446,373,329.00**	**423,702,177.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**248,508,700.00**	**256,175,300.00**
210101	Үндсэн цалин	248,508,700.00	215,344,751.41
210102	Нэмэгдэл	0.00	33,879,645.99
210104	Урамшуулал	0.00	6,950,902.60
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,548,800.00**	**32,022,000.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,608,300.00	21,774,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,485,200.00	2,561,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,988,100.00	2,049,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	497,000.00	683,253.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,970,200.00	4,952,746.16
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**18,000,000.00**	**21,000,000.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,217,713.00	4,507,776.00
210302	Түлш, халаалт	10,782,287.00	16,492,224.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**36,954,700.00**	**35,858,880.00**
210401	Бичиг хэрэг	5,767,100.00	4,668,300.00

210402	Тээвэр, шатахуун	21,086,400.00	13,784,580.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,200,000.00	4,500,000.00
210404	Ном, хэвлэл	211,900.00	3,000,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,689,300.00	9,906,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**4,068,100.00**	**2,000,000.00**
210604	Урсгал засвар	4,068,100.00	2,000,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,000,000.00**	**2,700,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	2,700,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,091,454.00**	**13,292,997.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,191,454.00	13,053,597.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,100,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	500,000.00	239,400.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300,000.00	0.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**99,201,575.00**	**60,653,000.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,369,675.00	59,300,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,831,900.00	1,353,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**26,343,300.00**	**26,918,207.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**22,115,600.00**	**17,228,900.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	14,728,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	17,615,600.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,500,000.00	2,500,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**4,227,700.00**	**9,689,307.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,227,700.00	9,689,307.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**15,730,325.00**	**44,998,193.00**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**15,730,325.00**	**44,998,193.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**15,730,325.00**	**44,998,193.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**15,730,325.00**	**44,998,193.00**
223001	Бусад хөрөнгө	0.00	44,998,193.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	15,730,325.00	0.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-15,730,325.00**	**-44,998,193.00**
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	0.00	0.00
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон *|төгрөгөөр|*

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**997,803,925.77**	**2,414,484,622.38**

3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**997,803,925.77**	**2,414,484,622.38**
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	**0.00**	**0.00**	**211,846,287.07**	**211,846,287.07**
10	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**1,209,650,212.84**	**2,626,330,909.45**
11	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**1,209,650,212.84**	**2,626,330,909.45**
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**1,209,650,212.84**	**2,626,330,909.45**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-367,315,754.76	-367,315,754.76
20	**2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	**543,423,467.37**	**873,257,229.24**	**842,334,458.08**	**2,259,015,154.69**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */ төгрөгөөр /*

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Зөрүү	Харьцуулалт
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**496,174,500.00**	**483,469,093.00**	**12,705,407.00**	**97.44**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**446,174,500.00**	**438,470,900.00**	**7,703,600.00**	**98.27**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**428,945,600.00**	**421,242,000.00**	**7,703,600.00**	**98.20**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**256,175,300.00**	**256,175,300.00**	**0.00**	**100.00**
210101	Үндсэн цалин	256,175,300.00	215,344,751.41	**40,830,548.59**	**84.06**
210102	Нэмэгдэл	0.00	33,879,645.99	**-33,879,645.99**	
210104	Урамшуулал	0.00	6,950,902.60	**-6,950,902.60**	
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**32,022,000.00**	**32,022,000.00**	**0.00**	**100.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,774,800.00	21,774,800.00	**0.00**	**100.00**
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,561,800.00	2,561,800.00	**0.00**	**100.00**
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,049,400.00	2,049,400.00	**0.00**	**100.00**
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	512,400.00	683,253.84	**-170,853.84**	**133.34**
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,123,600.00	4,952,746.16	**170,853.84**	**96.67**
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**21,000,000.00**	**21,000,000.00**	**0.00**	**100.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,000,000.00	4,507,776.00	**1,492,224.00**	**75.13**
210302	Түлш, халаалт	15,000,000.00	16,492,224.00	**-1,492,224.00**	**109.95**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**35,274,300.00**	**35,274,300.00**	**0.00**	**100.00**
210401	Бичиг хэрэг	4,668,300.00	4,668,300.00	**0.00**	**100.00**
210402	Тээвэр, шатахуун	13,200,000.00	13,200,000.00	**0.00**	**100.00**
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,500,000.00	4,500,000.00	**0.00**	**100.00**
210404	Ном, хэвлэл	3,000,000.00	3,000,000.00	**0.00**	**100.00**
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,906,000.00	9,906,000.00	**0.00**	**100.00**
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**2,000,000.00**	**2,000,000.00**	**0.00**	**100.00**

210604	Урсгал засвар	2,000,000.00	2,000,000.00	**0.00**	**100.00**
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,700,000.00**	**2,700,000.00**	**0.00**	**100.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,700,000.00	2,700,000.00	**0.00**	**100.00**
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**19,421,000.00**	**11,717,400.00**	**7,703,600.00**	**60.33**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,421,000.00	11,478,000.00	**6,943,000.00**	**62.31**
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500,000.00	0.00	**500,000.00**	**0.00**
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	239,400.00	**60,600.00**	**79.80**
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	0.00	**200,000.00**	**0.00**
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**60,353,000.00**	**60,353,000.00**	**0.00**	**100.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,000,000.00	59,000,000.00	**0.00**	**100.00**
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,353,000.00	1,353,000.00	**0.00**	**100.00**
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**17,228,900.00**	**17,228,900.00**	**0.00**	**100.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**17,228,900.00**	**17,228,900.00**	**0.00**	**100.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,728,900.00	14,728,900.00	**0.00**	**100.00**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,500,000.00	2,500,000.00	**0.00**	**100.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**50,000,000.00**	**44,998,193.00**	**5,001,807.00**	**90.00**
223001	Бусад хөрөнгө	50,000,000.00	44,998,193.00	**5,001,807.00**	**90.00**
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**496,174,500.00**	**483,469,093.00**	**12,705,407.00**	**97.44**
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**492,051,500.0**	**482,362,193.00**	**9,689,307.00**	**98.03**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	492,151,500.00	482,362,193.00	**9,689,307.00**	**98.03**
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**4,123,000.00**	**1,106,900.00**	**3,016,100.00**	**26.85**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,123,000.00	1,106,900.00	**3,016,100.00**	**26.85**
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**53.00**	**53.00**	**0.00**	
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**1.00**	**1.00**	**0.00**	
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	**0.00**	
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**26.00**	**26.00**	**0.00**	
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00	**0.00**	
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	13.00	13.00	**0.00**	
620003	Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00	**0.00**	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,460,177.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,460,177.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,460,177.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**584,580.00**
210402	Тээвэр, шатахуун	584,580.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**1,575,597.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,575,597.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**300,000.00**
210902	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	300,000.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**2,460,177.00**
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,460,177.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,460,177.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 44,998.2 мянган төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын зардалтай холбоотой авлагыг тусгаагүй алдаа[1] илэрч аудитын явцад залруулсан, харин залруулагдаагүй нийт 7,394.7 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс, 472.3 мянган төгрөгийг төсвийн орлого болгох 2 төлбөрийн акт тогтоож, 6,922.4 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмж өглөө.

Аудитаар тооцсон материаллаг байдлын дүнтэй харьцуулж “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлт хүргүүллээ.

3.1 Төлбөрийн акт

3.1.1 Архив бичиг хэргийн эрхлэгч П.Ууганцэцэгт ур чадварын нэмэгдлийн хувийг давхардуулан 227.8 мянган төгрөгийг илүү олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1.төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 “Төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Илүү олгосон нэмэгдлийг төсөвт буцаан төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

3.1.2 ЗДТГ-ын даргын тушаалаар сумын засаг даргад 244.5 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төрийн албаны тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 40.1.Төсвийн шууд захирагч болон төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь харьяалагдах дээд шатныхаа төсвийн захирагчтай төсвийн жил эхлэхээс өмнө үр дүнгийн гэрээ байгуулна, 40.3.Үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагч нь хагас, бүтэн жилээр дүгнэнэ, 40.4.Үр дүнгийн гэрээний биелэлт, хэрэгжилтийн явц байдалд үндэслэн үр дүнгийн гэрээг дүгнэх эрх бүхий этгээд нь дараах арга хэмжээг авна гэсний 40.4.2.хуульд заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд урамшуулах, хариуцлага тооцох гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Авсан урамшууллыг төсөвт буцаан төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

3.2 Албан шаардлага

3.2.1 Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 42 дугаар тогтоолоор баталсан санхүү албаны даргын албан тушаалын тодорхойлолтын 2 дугаар зорилтын 12-т "Сум хөгжүүлэх сан, орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүгийн баримтад 2 дугаар гарын үсэг зурж тайлан баланс гаргах" гэж заасан байхад Б.Ундармаа, шинээр санхүү албаны даргаар томилогдсон Ж.Түвшинжаргал нарт ажил хавсран гүйцэтгэсний нэмэгдэл хөлсийг үндсэн цалингийн 40 хувиар тооцож нийт 2,383.4 мянган төгрөг олгосон зөрчил илэрлээ.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүллээ.

3.2.2 Байгууллагын нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас Өмнөговь, Дундговь аймгуудад туршлага судлах, сургалтад оролцох үйл ажиллагааны зардалд 1,000.0 төгрөг зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалын 213204 "Төрийн албаны хууль болон бусад холбогдох эрхзүйн актын дагуу Төрийн албан хаагчид олгох нөхөх төлбөр, нийтлэг баталгаа, нэмэгдэл баталгаатай тус тус холбоотой ажил олгогчоор дамжуулан олгох нэг удаагийн тэтгэмж, дэмжлэг энд хамаарна", Төсвийн тухай хуулийн 16

---

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

дугаар зүйлийн 16.5.5 "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

3.2.3 Хотонт сумын ЕБС-ийн аварга шалгаруулах гар бөмбөг, сагсан бөмбөгийн тэмцээн зохион байгуулах, зардалд дэмжлэг үзүүлэхэд 1,440.0 мянга, газар тариалан эрхэлж буй иргэн, ААН-д дэмжлэг үзүүлэхэд 500.0 мянга, оны шилдэг 9 иргэн, ААН-ийг шалгаруулах арга хэмжээний зардалд 1,599.0 мянга нийт 3,539.0 мянган төгрөгийг сумын засаг даргын нөөц хөрөнгөөс зарцуулсан байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2-т "Зардал бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг энгийн ойлгомжтой, тууштай, өндөр сахилга баттайгаар зохион байгуулах", 15 дугаар зүйлийн 15.1-т "Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.3-т "Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох", 15.1.5 “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

3.3 Зөвлөмж

3.3.1 Гэрээний хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Хотонт сумын ЗДТГ нь 2022 онд 13,800.0 мянган төгрөгөөр Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO стандарт нэвтрүүлэхээр “Тэнүүн сэтгэмж” ХХК-тай гэрээ байгуулсан бөгөөд зөвлөх үйлчилгээ болон баталгаажуулалтын ажлыг дуусгаж гэрчилгээгээ аваагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид гэрээний үр дүнг үнэлж, гэрчилгээгээ авч стандартыг хэрэгжүүлж ажиллах

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хотонт сумын ЗДТГ	1	44,998.2	1	44,998.2	-	-	1	44,998.2	-	-		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хотонт сумын ЗДТГ	6	7,394.7	2	472.3	3	6,922.4	1	0.0